

Jaargang 7, nr. 08, augustus 2021

Lees je liever in pdf? [Naar de nieuwsbrief](#)

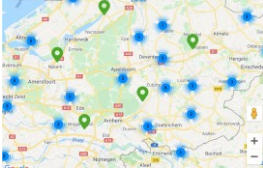

[Biotuinwijzer.nl](https://www.biotuinwijzer.nl)

De [Biotuinwijzer](https://www.biotuinwijzer.nl) is in de eerste plaats een verzameling van plekken die je zullen inspireren en helpen bij het ontwerpen, aanleggen en onderhouden van een eigen (biologisch-ecologische) tuin, balkon of dakterras. Zo kun je er bijvoorbeeld een heleboel kwekerijen vinden die - in meer of mindere mate - op een verantwoorde manier planten kweken. Sommige gecertificeerd biologisch of biodynamisch, andere zonder gebruik van gif, kunstmest en veengrond, weer andere onder een milieukeur.

Naast de kwekerijen staan er op de kaart van de Biotuinwijzer ook een verzameling pluktuinen: hier kan je zelf onbespoten fruit, groente en bloemen plukken en proeven. Ook zijn er nog allerlei mooie historische tuinen, hortussen, buurt- en zorgboerderijen en tuinderijen vermeld waar

je geïnspireerd kan raken, kennis kan opdoen, of gewoon lekker kan genieten van (eetbaar) groen.

Caring farmers op de kaart

Waar veel boeren wars zijn van verandering, staan Caring Farmers voor een versnelde voedsel- en landbouwtransitie. 260 boeren lanceren daarom [gezamenlijk een kaart](#) waar burgers direct van vooruitstrevende boeren kunnen afnemen om zo de keten te verkorten en zo de boeren ondersteunen die wél willen veranderen. Deze boeren zijn lang niet allemaal biologisch, maar ze hebben één ding gemeen: ze willen verduurzamen en durven dat uit te spreken. “Help ons veranderen, koop bij een caring farmer”, is hun gezamenlijke oproep.

Niet alle boeren verkopen aan huis, maar veel wel. Anderen zijn herkenbaar te vinden in het supermarktschap, hebben een webshop, of bieden (oogst)abonnementen aan. Elke boer is anders, van gangbaar tot bio-dynamisch, van groot tot klein, maar ze hebben één ding gemeen. Ze beseffen dat de huidige intensieve landbouw niet meer houdbaar is en staan op voor een natuur-inclusieve kringlooplandbouw waar de biodiversiteit jaarlijks toeneemt, alle dieren buiten lopen en waar de boer haar klanten goed kent. Help de landbouwtransitie door je boodschappen direct te doen bij een caring farmer bij jou in de buurt. Zo verkort je de keten, koop je lokaal en ondersteun je een boer die wil veranderen.

Rijn en IJssel stemt maabeleid af op biodiversiteit en waterkwaliteit

Water Natuurlijk heeft in het Algemeen Bestuur (AB) van waterschap Rijn en IJssel voorstellen ingediend voor een beter maabeleid. Een groot deel van het Algemeen Bestuur steunde deze voorstellen. Een motie was niet nodig, en het College heeft toegezegd nog dit najaar te komen met uitgewerkte voorstellen. Zo kan het maabeleid al volgende jaar bijdragen aan meer biodiversiteit en een betere waterkwaliteit!

De Commissie Rekenkamer van waterschap Rijn en IJssel heeft een evaluatie uitgevoerd naar het maabeleid. De centrale vraag was of het maaien doelmatig wordt ingezet voor bredere doelen dan alleen

peilbeheer. Zo is biodiversiteit ook nadrukkelijk een doel bij het maaibeleid.

Het onderzoek laat zien dat het bevorderen van biodiversiteit inderdaad wordt nagestreefd. Maar door het ontbreken van duidelijke criteria is helaas niet meetbaar of het maaibeleid daadwerkelijk de biodiversiteit verhoogt. Betrokkenen zien overigens wel resultaten.

Water vasthouden ('groene stuw') en bevorderen van de ecologische waterkwaliteit zijn nog geen vastgestelde doelen.

Het College van Rijn en IJssel heeft voorgesteld om een beleidskader te ontwikkelen en criteria voor biodiversiteit te ontwikkelen.

Dat vinden we als Water Natuurlijk positief, maar het is onvoldoende.

Het is immers hoog tijd om nu concrete maatregelen te nemen om water langer vast te houden, en de biodiversiteit en de waterkwaliteit te verbeteren.

We hebben drie concrete acties voorgesteld, die in het Algemeen Bestuur op veel steun konden rekenen:

1. Consequent afvoeren van het maaisel. Dit geeft verschraling, wat gunstig is voor de biodiversiteit. Ook spoelen er zo minder nutriënten uit naar het water, en dat is goed voor de waterkwaliteit.

Door het maaisel vlakbij te verwerken op de landbouwgronden verbeter je daar ook de bodemstructuur, wat goed is voor het vasthouden van water.

2. Dus niet meer klepelen en ook voor smalle maaipaden zoeken naar oplossingen (dat zal wat meer tijd kosten).

3. Onderwatermaaimachines inzetten die op 10 cm van de bodem kunnen maaien. Zo blijven onderwaterbodem en de wortels van de vegetatie intact, wat ook weer goed is voor de biodiversiteit en de waterkwaliteit.

Margo de Wolf

Lid Algemeen Bestuur waterschap Rijn en IJssel voor Water Natuurlijk

Vallei en Veluwe zet in op breder doelbereik

Waterschap Vallei en Veluwe gaat zijn investeringen breder inzetten.

Water Natuurlijk heeft daarvoor in een motie nog eens extra de aandacht gevraagd.

Kern van de motie was om bij alle fysieke investeringsprojecten ook de

effecten op energietransitie, biodiversiteit, circulariteit en andere voor het waterschap relevante doelstellingen in beeld te brengen. Dat gebeurt tot dusverre nog maar beperkt.

Waterschap Vallei en Veluwe heeft als eerste waterschap duurzaamheid en circulariteit expliciet heeft opgenomen in zijn inkoopbeleid. Ook prioriteert het waterschap zijn projecten al niet meer alleen op kosten, maar ook op de kwaliteit van de leefomgeving, circulaire economie, energietransitie en imago.

Vallei en Veluwe monitort zijn fysieke projecten waar mogelijk op duurzame effecten zoals circulariteit, energie en CO₂, maar ook biodiversiteit.

Het College heeft in reactie op de motie aangegeven dat het waterschap nu ook bezig is met een bredere waarderingsystematiek. Het gaat daar binnenkort meer inzicht over bieden.

Theo van Es

Lid Algemeen Bestuur waterschap Vallei en Veluwe

Rivierenland gaat medicijnresten verwijderen bij rioolwaterzuivering Groesbeek

Water Natuurlijk vindt schoon water belangrijk. Praktijkproeven hebben inmiddels voldoende aangetoond dat het mogelijk is om geneesmiddelen te verwijderen uit het effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties. Binnenkort besluit waterschap Rivierenland over een proefproject voor medicijnrestenverwijdering bij de rioolwaterzuivering van Groesbeek. Er moet ook een extra fosfaatverwijdering komen. We hopen dat dit project snel van start kan gaan en dat het waterschap het geleerde ook bij andere installaties in de praktijk gaat brengen.

In Nederland worden steeds meer medicijnen gebruikt. De resten daarvan komen in sloten en rivieren terecht. Ze vormen daar een mogelijk probleem voor de ecologische waterkwaliteit en de drinkwaterbereiding.

Om deze situatie te verbeteren moeten er in de gehele medicijnketen - van productie, gebruik, inzameling en zuivering - stappen worden gezet. Dus ook bij de zuivering van rioolwater.

Een paar jaar geleden is via een [landelijke hotspotanalyse](#) in beeld gebracht op welke locaties de waterkwaliteit het meest wordt beïnvloed door geneesmiddelen in gezuiverd afvalwater. Dit STOWA-rapport laat zien dat ongeveer vijftig procent van de totale concentratieverhoging bij lozingspunten in het oppervlaktewater veroorzaakt wordt door tien procent van de zuiveringsinstallaties (31 stuks). De rioolwaterzuiveringsinstallatie van Groesbeek is er daar een van. Deze RWZI loost op de Leigraaf en in droge perioden bepaalt het effluent in grote mate de waterkwaliteit.

Water Natuurlijk ziet graag dat de grootste bronnen van verontreiniging door medicijnresten in oppervlaktewater, waaronder rioolwaterzuiveringen, worden aangepakt. We willen namelijk voorkomen dat medicijnresten en hormonen in het water terecht komen.

Evelien Schösser

Commissielid Waterketen bij waterschap Rivierenland voor Water Natuurlijk

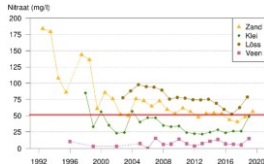
Waterschappen willen totaalverbod op PFAS

De Unie van Waterschappen en de vereniging van drinkwaterbedrijven (Vewin) willen een [EU-verbod op alle PFAS- stoffen](#).

De enige manier om PFAS aan te pakken en er uiteindelijk vanaf te raken, is aanpak aan de bron. Eenmaal in het water of in de bodem, zijn de stoffen lastig om te verwijderen. De schadelijke stoffen komen onder andere voor in kleding, verpakkingsmateriaal en anti-aanbakpannen. Onlangs heeft Nederland met Duitsland, Denemarken, Zweden en Noorwegen een aantal landen al een [verbod voorgesteld voor niet-noodzakelijke toepassingen](#). Alle niet-noodzakelijk schadelijke PFAS-stoffen, zo'n 6.000 in totaal, gaan voor het eerst in één keer verboden worden. Dat maakt het voorstel het meest uitgebreide en complexe verbod tot nu toe. Wel biedt het voorstel ruimte voor uitzondering van toepassingen die als onmisbaar worden gezien.

De Unie en Vewin vinden dit niet ver genoeg gaan. Ze willen nadrukkelijk een totaalverbod op PFAS. Zij beroepen zich daarbij op het in mei van dit jaar door de Europese Commissie gepubliceerd zero pollution action plan. Daarin geeft de Commissie aan dat het milieuvervuiling wil voorkomen, die aan de bron gaat aanpakken en ervoor gaat zorgen dat de vervuiler ervoor betaalt. De Unie en Vewin willen die drie principes van het EU-milieubeleid ook strikt toegepast zien op het reguleren van PFAS-stoffen. PFAS-stoffen blijken volgens een advies van het Europese Agentschap

voor Voedselveiligheid (EFSA) van vorig jaar nog schadelijker dan eerder gedacht. 'Dat onderbouwt de noodzaak van extra maatregelen bovenop het eerdere voorstel', aldus de Unie en Vewin. 'Internationale bronaanpak is hiervoor de beste aanpak. Anders is het dweilen met de kraan open.'

Aanscherping nitraatrichtlijn mogelijk?

Minister Schouten heeft het [conceptvoorstel voor de nieuwe nitraatrichtlijn](#) naar de Tweede Kamer gestuurd.

De Nitraatrichtlijn is een Europese richtlijn die het gebruik van stikstof in de landbouw reguleert om watervervuiling van oppervlaktewater en grondwater te voorkomen.

Europese richtlijnen zijn niet direct van toepassing op de inwoners van lidstaten, maar moeten door de lidstaten worden vertaald in nationale regelgeving. In Nederland is de Nitraatrichtlijn vertaald in het Actieprogramma Nitraat.

De hoeveelheid stikstof die op het land gebracht mag worden is afhankelijk van de teelt. Voor alle teelten geldt echter een maximum van 170 kg stikstof per hectare uit dierlijke mest, tenzij de lidstaat hiervoor een uitzondering (derogatie) heeft gekregen. Deze derogatie wordt in de praktijk alleen gegeven voor grasland in de melkveehouderij in gebieden waar de graslandopbrengst hoog is, zoals Nederland.

Verlenging van de derogatie vanaf 2021 staat nog allerminst vast. Om deze uitzonderingspositie te kunnen houden, moet Nederland aan kunnen tonen dat het met de maatregelen in het 7e actieprogramma de doelen voor waterkwaliteit gaat halen. Dat vraagt structurele maatregelen, omdat de grondwaterkwaliteit (nitraat) door de droogte van de laatste jaren weer is verslechterd.

De minister stelt voor om boeren te verplichten om eens in de drie teelten een vanggewas te zaaien. Ook zullen boeren bufferzones moeten gaan aanhouden langs kwetsbare wateren. De breedte van deze stroken kan oplopen tot 5 meter. Die grond telt ook niet langer mee voor de plaatsingsruimte van mest. Hier schermt het ministerie met vergoedingen vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid.

Het is de vraag of deze maatregelen voldoende zijn om de waterkwaliteit te verbeteren. De Nederlandse landbouw loopt daarmee ook het risico om zijn uitzonderingspositie (derogatie) te verliezen, wat de landbouw tot nog meer maatregelen zou verplichten.

De nitraatconcentratie in het grondwater neemt de laatste jaren weer

toe

Bron: [conceptvoorstel voor de nieuwe nitraatrichtlijn](#)

Nederlandse invulling Europees landbouwbeleid onvoldoende

Volgens acht natuur- en milieuorganisaties is het Nationaal Strategisch Plan (NSP) voor de besteding van de EU-landbouwsubsidies, waarmee de komende jaren bijna 800 miljoen euro per jaar wordt verdeeld, niet ambitieus en concreet genoeg om de Nederlandse landbouw te vergroenen. Het NSP is nog te vaag, mist onderbouwing en ambitie, en een effectmeting. Greenpeace, LandschappenNL, Milieudefensie, Natuurmonumenten, SoortenNL, Vogelbescherming Nederland, Dierenbescherming en het Wereld Natuur Fonds doen daarom in een [‘position paper’](#) concrete aanbevelingen het NSP te vergroenen. Ook vragen ze minister Schouten om snel een volledig uitgewerkte versie van het NSP te publiceren dat voldoet aan de Europese voorschriften. Nederland moet aan de bak voor klimaat, natuur en water Nederland bungelt onderaan Europese lijsten als het gaat om de aanpak van klimaatverandering, het beschermen van kwetsbare natuur tegen onder meer stikstof en het op orde brengen van de waterkwaliteit. De Europese landbouw gelden moeten een bijdrage leveren aan deze grote maatschappelijke opgaven en tegelijkertijd boeren belonen die willen bijdragen aan de transitie naar een duurzame landbouw. De Europese Rekenkamer concludeerde eerder al dat het huidige landbouwbeleid (GLB) in deze opgaven gefaald heeft.

De natuur- en milieuorganisaties willen daarom dat de minister op korte termijn het volledige NSP publiceert conform de Europese eisen, inclusief scenario-onderzoeken en de voorgeschreven strategische milieueffectrapportage. Alleen op deze manier kan de Tweede Kamer de inzet van publieke middelen goed beoordelen.

De organisaties willen hogere basiseisen voor het ontvangen van inkomenssteun voor boeren, omdat dit de beste manier is om boeren te belonen voor vergroening. De organisaties stellen ook verplichte mestvrije en pesticidenvrije bufferstroken langs watergangen voor. Een verplichting om 10 procent van het landbouwareaal te reserveren voor landschapselementen die een bijdrage leveren aan biodiversiteit, hoort eveneens tot de aanbevelingen. De organisaties willen bovendien de inkomenspositie van de boer versterken door boeren extra te betalen met

hulp van een nieuwe wet die het mogelijk maakt om prijsafspraken te maken voor klimaat, natuur en dierenwelzijnsdoelen.

Voldoet Gelderland aan Europese regels aanpak verdroging?

Het Brabantse grondwaterbeleid voldoet niet aan de Europese regels om verdroging te voorkomen en natuur te herstellen. Dat blijkt uit [onderzoek van Tilburg University en Universiteit Utrecht](#) in opdracht van Natuurmonumenten, Brabants Landschap en de Brabantse Milieufederatie.

In Noord-Brabant wordt jaarlijks meer water aan de grond onttrokken dan er wordt aangevuld. Dat is zorgelijk, het leidt tot verdroging en is zeer slecht voor de natuur. En dat terwijl het een Europese verplichting is om te zorgen dat de natuur niet verder verslechtert, maar ook dat deze herstelt en verbetert. Er zijn helaas geen signalen dat de situatie in Gelderland wel op orde zou zijn.

Om verdroging tegen te gaan, is het belangrijk om water langer vast te houden op een natuurlijke wijze. De onderzoekers adviseren overheden om meer grip op de grondwateronttrekkingen te krijgen, zodat verdere verslechtering van de grondwatertoestand wordt voorkomen en een goede grondwatertoestand in 2027 wordt bereikt. Dat is de uiterlijke deadline om aan de Europese verplichtende doelstelling voor grondwater en verdroging te voldoen.

Word nú lid van Water Natuurlijk!

Ook voor een meer natuurlijk waterbeheer?

[Word nú lid van Water Natuurlijk!](#)

Agenda

Sterke dijken voor hoge biodiversiteit

Ooibos in de uiterwaarden is er maar weinig en toch wordt het gekapt, omdat het opstuwing van het water veroorzaakt en daarmee het risico op

een overstroming. De nieuwe Waterwet maakt het nu mogelijk om de 1500 kilometer die de komende 30 jaar wordt versterkt iets sterker te maken zodat er meer ruimte ontstaat voor opgaande vegetaties.

Georganiseerd door WWF, met Alphons van Winden (directeur Bureau Strooming), Matthijs Kok (professor Flood Risk TU Delft) en Liesbeth Bakker (professor Rewilding Ecology WUR).

[Deelname](#)

dinsdag 5 oktober, 11.00-11.45u, webinar

'Wateroverlast, de andere kant van de droogtemedaille?'

Afgelopen jaren stond water vasthouden om droogte tegen te gaan, volop op de agenda. Met de recente wateroverlast in Limburg rijst de vraag of water vasthouden mogelijk tot meer wateroverlast kan leiden. In deze bijeenkomst onderzoeken we waar extra risico's op kunnen treden, en welke instrumenten en oplossingsrichtingen er beschikbaar zijn om tot een gebiedsgerichte aanpak te komen.

In de lunchpauze is het mogelijk om onder deskundige begeleiding het gebied van de Bielheimerbeek en de Beneden Slinge te bezoeken en de aanpak aldaar te vernemen. [Meer info](#)

donderdag 7 oktober, 9.30-16.30u, Doetinchem,

Ode aan de Hollandse Waterlinies

Je leert de Hollandse Waterlinies pas kennen als je de verhalen en geheimen kent. Bekijk onze agenda, doe mee aan de verschillende activiteiten en maak kennis met het prachtige landschap. [Meer info](#)
Diverse activiteiten in 2021 en 2022

Kennisdag Zoetwater en Ruimtelijke Adaptatie

Voor de tweede keer organiseren het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Rijkswaterstaat en STOWA een gezamenlijke kennisdag voor de Deltaprogramma's Zoetwater en Ruimtelijke adaptatie. [Meer info](#)
donderdag 14 oktober, 10.00-16.00u, Fort Voordorp

Natuurlijk Water

Redactie: Rienk Kuiper	Contact: middennederland@waternatuurlijk.nl	Steun Water Natuurlijk! Doe mee en word lid!
Deze nieuwsbrief automatisch toegestuurd		Komt de nieuwsbrief in je spambox

krijgen kan [via deze link](#)

Bijdragen voor deze nieuwsbrief (ook van niet-leden van Water Natuurlijk) zijn van harte welkom!

terecht? Neem dan ons mailadres middennederland@waternatuurlijk.nl op in je adressenlijst.

Water Natuurlijk is een bijzondere waterschapspartij.

We hebben geen politieke kleur.

Wat ons bindt is passie voor natuur, landschap, erfgoed, milieu, en recreatie in en om het water.

Wij zijn een landelijke vereniging voor en door inwoners.

We zijn in 2008 opgericht door onder andere Natuurmonumenten, De 12 Landschappen, Sportvisserij Nederland en de 12 provinciale natuur en milieufederaties, Vogelbescherming, IVN en bond Heemschut.

D66, Groen Links en enkele progressieve lokale politieke partijen steunen Water Natuurlijk en doen daarom niet zelf mee aan de waterschapsverkiezingen.

U ontvangt deze mail als lid van Water Natuurlijk, omdat u actief bent in bovenstaande organisaties, of omdat we eerder contact met u hebben gehad.

